

TUARIK

DILAZAD ART

WESANEN
ZANINGEH

tûrik

Dilazad
2011 / Stanbol

Weşanxaneyê
Zanîngeh

 ZANÎNGEH: 11

RÊZA KURDÎ / KÛRTÇE: 06

E-PIRTÛK / E-KITAP / E-BOOK: 10

CERIBANDIN / DENEME: 6

BERBIRSYARÊ GÎŞTÎ:
Dilazad ART

EDITOR:
Ridwan Xelil

WÊNE :
Ciwan Xelil Aygûn
Bahaddîn Cibilgravî
Muaz Rermezan

AMADEKIRINA ÇAPÊ :
Ridwan Xelil

RÛPELSAZÎ :
Ridwan Xelil

SAZKIRINA BERGAN :
Zanîngeh Medya

REDAKTOR :
Nûpelda

PISPORÊ ZANISTÎ :
Gulîstan Azad

ÇAPXANE :
Çapxaneyaya Zanîngeh a Dîjîtal

GRAFIK :
Zanîngeh Medya

NASÎN :
Ajans Zanîngeh a Nasînê(AZN)

BO NA PÊWENDÎ, PEŞNİYAR, REXNE Û
ALİKIRINA WE :

E-PEYAM :

SAZÎ:

zaningeh@hotmail.com

DILAZAD ART:

dilazadart@gmail.com

RIDWAN XELIL:

ridwanxelil@gmail.com

TELEFON:

DILAZAD ART:

0 505 235 53 24

RIDWAN XELIL:

0 505 638 61 33

MALPER:

zaningeh.net

Çap
 Zanîngeh

Çapa Yekem
Stanbol, 2011

***Mafê weşandinê li ser nave Zanîngehê
ê Dilazad ART ye.***

***Bi awayê ku çavkanî werê nivîsandin
hûn dikarin jiberbigrin û zêdebikin û belavbikin...***

***

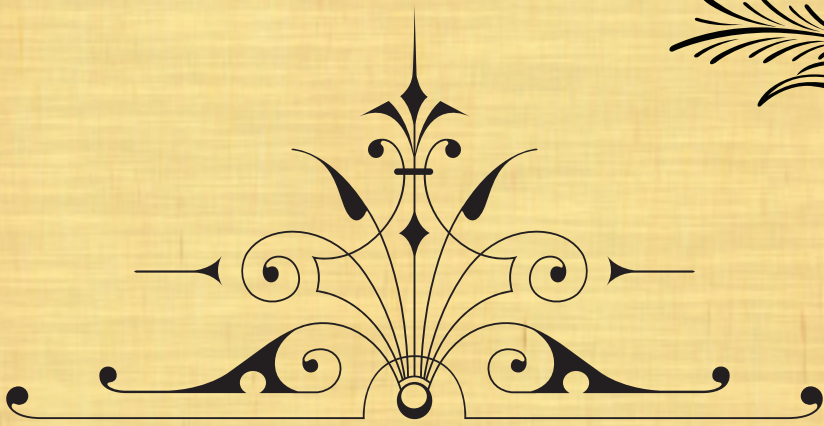
Dilazad ART

Le ser çand û hûner û wejeyê dixebitê.
Nivîs û helbest û lêkolînên bi kurdî û ê bi tirkî di kovarên
cihê de û di malperên cihê de hatine weşandin.
Xwedî û berpirsyare giştî ê Zanîngeh Medya,
Berpirsyare Giştî ê Kovara Zanîngeh,
Berpirsyare Giştî ê Weşanên Zanîngeh,
Berpirsyare Giştî ê Zaningeh Production,
Berpirsyare Giştî ê malpera www.zaninge.net ê ye

Berhemên Dilazad ART:

- 1-Hasretin Ağıtlar Yakılasıdır Nûpelda'ya Ağıt (Türkçe) 2001
- 2-Destana Evînê (Kurdçe) 2010
- 3-Taşa Yazı Yazmak (Türkçe) 2010
- 4-Ramanên Azad (Kurdçe) 2010
- 5-Rîsala Aborîye (Kurdçe Tercüme) 2010
- 6-Wateyên 12 Suretên Qur'an a Pîroz (Kurdçe Tercüme) 2011
- 7-Kurşunlar Yürek Ağlattı (Türkçe) 2011
- 8-Yolcu (Türkçe) 2011
- 9-Tûrik (Bi Kurdî) 2011

Ez Ve Pirtûke

Dîyarî

Aşîtîxwazan Dikim...

Naverok

Dilazad ART.....	6
Hevaltîya Şêran Û Guran	12
Gername	16
Bihar.....	27
Destana Azadi.....	28
Zehra	29
Ji Kanîyê Çend Qurt Av	33
Ji Çanda Kurdî Hin Navên Li Ber Windabûnê	38
Di Çanda Kurdî De Dawet	44

Xwendevanên Hêja...

Bi armanca ku em çanda xwe binasin em derketin rê. Rêya mi duvdireje. Bi asteng û zahmet e. Lê ew agirê ku di dile me deye hêz û cegerê dide mi ku em pirtûkên nû biweşênin.

Ji roja ku me dest bi weşangerîye kiriye heta niha ev pirtûka 12. e ku em diweşenin. Di nava salekê di 12 pirtûk ne tiştêkî hindike. Bi taybeti weşandina pirtûkên Kurdî hê behtir zor û zahmete. Ji ber ku xwendevanên Kurdî hê negihaştîya asta ku meriv têrbikê.

Lê dîsa jî em ji rêya xwe navegerin.

Xebat...

Xebat...

Disa Xebat...

Bi van daxwazan pirtûka nivîskar/lêkolînêr/aktîvist Dilazad ART em pêşkeşî ve dikin.

Xwendevanên Hêja...

Me bişopînin. Bi duayên xwe alîkarîya me bikin. Xebat ji me, serkeftinkirin ji bal Ellah e...

Bi hevîyan pirtûkên nû...

Digel slavan...

Weşanên Zanîngeh

Pêşgotin

Nivîsandin karekî xweş e. Nivîsa ku kete destê xwendevan nivîskar bihêzdikê. Ji ber ku bi vê encamê nivîskar nivîsên nû dinivîsê. Di vê dema ku teknolojîya dinye pêşde çûye di cihê xwe de rawestandî ne karê hişmendaye. Bi ve armancê ez ji ber ku gotin û çanda me a ku nehatîye nivîsandin wunda nebê ketin berxebatê. Bi ve armancê min gelek tişt ji ber wundakirinê rizgarkirine. Ez bi vena gelekî kefxweşim. Ne tenê tiştî çandî ez tiştê ku di hişê min de bûye rast jî dinivîsênim.

Ev pirtûka min a 9. e. Ez gelekî dilşa me ku Ellah pirtûka 9. jî ji min re ker nasîp. Heta niha tevdû ev pirtûka di destê we de 4 pirtûk bi zimanê Tirkî, 5 pirtûk bi zimanê Kurdî nivîsîne. A rast 2 jî ê Kurdî wergerin. Ez spas dikim Ellah re ku derfet dane min ez van pirtûkan biweşênim...

Bi hêvîya ku xwendevanên delal ji van nivîsan sudbigrin...
Bi slavên germ....

Dilazad ART

Hevaltiya Şêran û Guran¹

Ji demen qadîm di welatêkî qadîmde şêr di daristana xwe de serbixwe dijîyan. Sere çiya car caran di nav asîmanada wundadibûn. Kanî û çem bi xuşe xuşeke mîna dengê stranên dilxweş diherikîn. Çol û nawal û deştê welat bi adanîbûn. Herkes bi azadî jiyana xwe di domandin. Her aşîrek di warekî welat te bi cehbubu. Car caran dinavbera van aşîra de şer û pevçun çêdibun. Lê ti caran li hember neyarên derveyî qels nedibun. Gelên welatên şêr di cîhanê de bi wêrektî û jehatî û azadxwazî dihatin naskirin.

---

1 Nûbihar 103, 19.04.2007

Piştî ku gelek dem buhurîn ji welatên dûrî şêra, gur bi kerîyan hatin welatê şêra. Xwe spartin şêra. Ji ber ku şêr û gur ji aynî olîbun şêra pêsîra xwe biraolê xwe guran re vekîrîn. Sal û dem bi vî awayî derbasdibûn. Demek hat ku zarokên gura di welatê şêra de bune serdest. Ev hebu ku ti caran tevlî karên şêra nedibûn. Şêr wek her caran di deşt û çiyayê xwe de bi azadî tevgerdikirin. Ev rewş heta împaratorîya gura hilweşa hate domandin.

Piştî belavbuna împaratorîye axên împaratorîye war war bune dewleten piçûk. Hemu gelên di bin sîya împaratorîyede dewletên azad ji xwe re awakirin. Tenê zarokên şêra, xwe tebayê gura kirin. Di tev şerande şêran alîkarîya hevalên xwe kirin. Ti caran bi çavên xerab li guran nemeyzandin. Di şerê giranda hevalpiştîya herî girîng şêra kiribu. Şêra herdem ji bo neyaran bubun mîna mertal û rima. Lê piştî ku axeke hindik di destê gurande ma sînor li dora xwe pêçandin. Hem welatê şêra di nav hevalên xwe de parvekirin. Welatên şêra ê bakur di bindestîya gura de ma. Dewleta ku nû hate damezrandin roj bi roj gurbuna xwe, xayîntîya xwe pêşkeşî dîrokê kirin. Berîya ku bibin xwedî welat ji bo parastina axa xwe ji şêra re 'em bi hezar sal virde birayen hevin. Hem olême yeke. Li ser vê axê me gelek xebatên heja bihevre kirin. Li hember dijmina xwîna me pevre herikiya nav vê axê. Verin em bihevre li hember dijmin şer bikin. Kengî me axa xwe ji bin zordarîya neyara xilaskir duvre emê wek birayan welat dinav hevde parkin. Di vî welatê nû de bi biratî jiyana xwe bidomenîn.' digotin. Dema bi alîkarîya şêra gura ew axa hindik bidestxistin berê xwe li birayên xwe guharandin.

Roj bi roj jiyan li şêra herambu. Şêr di destê hevalên xweyî kevinde bubun mîna kerîye li ber gur. Gura pêşî zimanê şêra qedexekirin. Gotin 'zimanêkî halo nîne. Hebê ji zimanê me avabuye. Çêdibê ku ev zimanê ku hun pê diaxifin ji zimanê me û ê cîrane me hatibê berhevkin.' Duvre şêrbuna şêra înkarkirin. Gotin 'bingeha we ji meye.' Paşî navê welatê şêra guhartin. Xistin gurîstan. Navê war, çiya, newal, deşt, çem, gol, daristan, gund, bajarê şêra guharandin. Navên guran li wa kirin. Axaftina şêranî hat qedexekirin. Axaftina şêranî bu tewanber. Kesên diaxifîn bi cezayên giran dihatin tewanberkin.

Di warê şêra de fermandarî kete destê gura. Serleşker hemu ji gura pêkdihat. Car ji caran ji şêra kesên li hember zilma gura serhildan pêkdianîn bi 'veqatandartî' dihatin navdar. Bi vî awayî ji şêra heval ji xwe re çêdikirin. Şêrê nezan û xwefiroş ji gura bawerdikirin. Nezik encambuna serhildanan da şêrên xwefiroş xayîntî li birayen xwe dikirin. Ji ber vêna şêr di destê guranda bune kole. Gura hin şêr carna dixistin xwedî rêvebîr. Li hember kesên dî digotin 'ev mafperestin. Mafê hemu kesî em didin wa. Li ba me veqadandina ol, ziman, reng nîne.' A rast kesên dixistin rêvebir ji rengên va ê bingehîn cudadikirin û hebuna wa bi wa didan înkarkirin. Bi vî awayî ev mafê rêvebîriye didan şêra. Şêrên hişmend û hişyar piştî vê rewşê hişê wa hate serê wa. Têgihiştin ku gur likuderê bê yê gurbuna xwe bikê û şêr şêrbuna xwe bikê.

Helbestvanêkî şêr ji bo vê rewşê 'heyfa qencîye. Ew gurê ji welatên xwe koçberbun me pêşîra xwe ji wa re vekir. Me li warê xwe war da wa. Me ew bi mevantî pêjirandin. Wa xwe xiste xwedîmal. Bi xwedîmaltî nerawestin em di welatê mede kirne mevan û xerîb. Û digotin ya ji me hezkin ya da ji vir koçkin. Dema me digot evder welatê meye, eme herin kuderê? Ê xerîb hunin. Ya em dikujtin ya digirtin ya em koçî nav gura dikirin. Li hember qencîye em li benda spasîyebun. We hem em talandikirin û hem spasî ji me dixwestin ji bo ku em saxdihîştin.' digot.

Gername¹

Havîn 2008

31.07.2008 Nisêbîn

Bi navê Ellah;

Mîna her sal îsal jî ji bo perwerdehiye û ji bo behnvedanê min berê xwe da rewingîye. Rewingî her çiqas bi zor û zahmet bin jî dîtina heval û wara û hînbuna agahîyen nu dile min şa dikê. Bi vê armancê 31ê Tirmeha 2008a dest bi gerê kir. Qonaxa yekem Elihe. Piştî amadekarîna gerê min berê xwe da Elihê. Avaspî, Midyad, Kercos, Heskîf li ser rêbun. Lê li van dera nerawestam. Piştî rewingiya sê seate gihiştim Elihê. Ji ber nexweşîya çavên xwe li Elihê çume bijijkê çava. Bijijk ji bo çavên min derman nivîsîn.

01.08.2008

Îro ji bo guhê xwe çume bijijk. Piştî derman nivîsandina bijijk derketim nav bazarê. Li bal heval Hesên rawestam. Danê êvarî pora xwe qusand. Ji bo ku ez mevanê maleke nasê xwe bum zu bi zu çume mala ku ez mevanê wa bum.

---

1 Nûbihar 106, 04.09.2008

02.08.2008

Êlih gelekî germe. Germ mejîme mirova dikelênê. Devera ku ez lê mevan ji bo ku bêqlîma bu laşê min ji xwehdanê dibu av. Ji germa heta danê êvarî li mal mam. Danê êvarî derketim bazarê. Li vir hevalê xwe Usif, Ehmed û Îlhamî dîtî. Li ber çayxaneya li kolana hunerê runiştî. Ji ber ku çaya vir ne ya qaçaxbu min çay nevexwar. Ji ber ku em hînî mezeya çaya qaçaxbune çaya Tirkî ji me re wek ava kayê tê. Xerîbe ku gelê Êlihê bi tevahî çaya Tirkî vedixun. Sosreteke di ku gelê Êlihê, bi taybetî xort û ciwan bihevre bi Tirkî diaxifin. Êlih piştî salê 1995î mezinbu. Ji sedî 75 ê ku ji gundê wa şewitandine û ê ku ji navçeya hatine bajar mezinkirine. Xerîbe ku di nava 13 sala de ev kesên ku ji gunda hatin çawa û bi çî awayî hînî zimanê Tirkîbune û bihevre bi Tirkî diaxifin. Di bazarê de ziman bi tevahî buye bi Tirkî. Dema bihayê tiştêkî bi Kurdî dipirsin, bersiv bi Tirkî tê ji me re. Zede dudvirej nekin. Gelê Êlihê dudo nîşanê Kurdewarî biceh nayîne. Yek çaya qaçax bikarnayenê, a duduyan bi Kurdî naxivê.

03.08.2008

Bi Ehmed re serê sibehê me berê xwe da Bidlîsê. Di rê de Hazo, Ziyaret (Weysel Qaranî) û Baykan hebu. Li Ziyaretê rawestan. Gora ku dibejin a Weysel Qaranîye me ziyaret kir. Ji ber ku em biçîkî hînik bibin me dest û rûye xwe şuşt. Duvre me berê xwe da Bidlîsa xopan. Li Bidlîsê Hevalê me Hafîz em pêşwazîkirin. Piştî ku me nimeja nivro bihev re kir me xwe ber da nav bajar. Ji ber ku me firavîn nexwaribu kekê Hafîz berê me da aşxaneyê buryanê. Wek ku herkes dizanê buryana Bidlîsê bi nav û denge.

Ez nizamim ji ber ku em birçîbubun an bi rastî buryana Bidlîsê mezexweşe. Duvre em çune çayxanekê. Mixabin li vir jî çaya Tirkî rewace û dîsa mixabin zimanê Tirkî jî li vir birewace. Xweşîya Bidlîsê hînikbuna wêye. Ji dema ku em ketine sînorê Bidlîsê hewake hînik li rûye me xist. Li ber sîye hewayeke hînik heye. Lê li ber rojê germ çermê mirova diêşêne. Birastî me ne tiştê ji çaya xwe femkir û ne tiştê ji welatê ku di dem û dewrana de war û paytextîya Kurdewarîye kiriye femkiriye. Duvre me dest bi gera nav bajarê kir. Peşî li mizgefta mezin geran. Duvre li mizgefta Îhlasîye geran. Piştî vena çune ziyareta gora Şex Xerîb. Ji wir çune ziyareta gora Feyzullah ku biraye Eyup Ensarîye. Ji wir hatin kelehê. Lê mixabin ji bo lekolînen dîrokî derîye kelehê hatibu bendkirin. Min ji dûr ve weneyen kelehê kişandin. Tiştê ku bala min kişand li ser navê restorasyonê dîroka Kurda xeradikin û didin wundakirin. Dema ku em li ziyareta Şex Xerîb derketin melayekî Tirk li hemberî me derket. Çiroka li Bidlîsê Penç Minare got. Mela bi Tirkî digot: 'Dema ku Rusa Bidlîs bidestxistin bav û kurek xwe li keleha Bidlîsê dihilenin. Piştî ku Rus ji Bidlîsê derdikevin bav kurê xwe ji bo rewşa bajarê dişenê xwarê.

Piştî ku kur tê nav bajêr û dibînê ku bajar hemû şewitîye.
Bavê kurik bangî kurê xwe dikê

-Çi heye çi nîne? Kurik bersiv didê

-Tenê penç minare mane. Duvre bav bangî kurê xwe dikê
dibejê;

-Bidlîste bêş mînare, berî gel oqlan berî gel 'li Bidlisê penç
minare, were kure min were'.

Bi vî awayî strana Li Bidlisê Penç Minare derketîye
meydanê.'

Min di dilê xwe de got çawa Bidlîs jî xistin bajarekî Tirk. Ê
ger gelê me li welatê xwe xwedî dernekevin yê kesên biyan ên li
welatê me xwedî derkevê. Gel ji vir re dibejê Bilîs.

Ber êvarî me berê xwe da Tatwanê. Piştî ku me xatir bi
kek Hafîz xwest em li siwarê siwarbun. Hatin Tatwanê. Piştî ku
cehê emê lê bimenin me sazîr em derketin ber bahrâ Wanê. Ji
zêdehiya peşîya em rehet li ber deryaye negeran. Peşî li nav ser û
çavên me diketin. Hînikbuna Tatvanê em li bal xwe ve dikşandin.

04.08.2008

Bi ro em li nav Tatwanê geran. Gelê vir jî bi hev re bi Tirkî diaxifî û çaya vir jî ya Tirkîyê. Ev çend rojin çayeke bi dilê xwe nevexwartîye. Li gor em hînbune ti dîroka bajarê Tatwanê nîne. Dîsa em le ber deryaye geran. Danê êvarî me hevalên xwe ê dema zaningehê dîtîn. Tenê hînikbuna bajar ji mere besbû. Lê li gor agahdariya hevalên me îsal Tatwan gelekî germe. Lê li gora me gelekî xweş û hînikbû.

05.08.2008

Danê êvarî hevalê Emer em birne sobadarîye. Nezî deh km durî Tatwanê ketin bi ser rêya Xelatê ve. Li wir ketin avê. Av wek qeşabû. Ji wir hatin germava Tatwanê. Duvre çunê geşta ava şerîn. Li vir li ser pîya şebeş û nanê firnê bihevre xwar. Bi şev bunê mevanê Emer. Bi şev ji bo gerê Mistafa hate Tatwanê.

06.08.2008

Ji bo xatirê Mistafa îro li Tatwanê man. Dîsa li ber deryaye geran. Li vir mizgefta Îbadullah bala mi kişand. Mizgeft nujene lê bi awayekî pir xweşik û bedew hatiye avakirin. Danê êvarî derketin serê çiyayê rojava Tatwanê, ji vir Tatwan li ber pîye mirov xuyadikê. Dîmena bajar û derya Wanê weneyekî siruştî di hişê me de hişt.

07.08.2008

Ji bo ku em herin Muşê em hatin otogarê. Otobus seatekê dereng hat. Ji sedema kontrolê leşkerî gelekî dereng man. Li ser rêya Nurşîn ve em hatin Muşê. Bi rastî şinbuna deşta Muşê behna me ferehkir. Lê gor agahîyen me bi dest xistin wek berê bereketa deştê nemaye. Kêm kes çandinîye dikê. Li Muşê me çantê xwe danîn cehê ku emê lê bimenin. Duvre derketin nav bajar. Pêşî em çune aşxaneke me zikê xwe têrkir. Dîsa mixabin gel bi Tirkî diaxifê û çaya Tirkî vedixwe. Me ji ê aşxanê re pirsî 'çaya kaçax heyê?' bersiv da 'abê emê çawa dev ji çaya Tirkî berdi.' Dema me xwarin dixwar baranek xunavi barî. Êvarî em çune meydana geştê ya kelehê. Ji vir bajar hemu li ber pîye mirov xuyadikê. Heta derengî şevê li vir man. Dîmenen bajar û bayê hînik em kefxweşdikirin.

08.08.2008

Piştî nimeja îne me berê xwe da Solxanê. Solxan pirranî
Dimilîne. Sosretîyeke me Kurda ye ku Dimilî û Kurmanc bi hev
re bi Tirkî diaxivin. Di ve gerê de gotinen seyda Ehmedê Xanî ji
me re hem bune kul û keder hem bune destek û piştgir.

‘çipkim ê dî qewî kesade bazar
nîne ji qumaşê me re xerîdar.’

Û

‘vî zemanî herkes mîmarê dîwarê xwe ye.’

Bi şev daweta biraye hevale Ehmed bu. Ji serma em quflîm.

09.08.2008

Serê sibehê li bin sîya dara taştekekê balkeş û cuda xwar. Duvre mazurvane me em birne gravên golê. Di goleke piçukte se gravên ku li ser avê digeran hebun. Dîmenen vê dilê mirov şadikir. Duvre dîsa hatin Solxanê, ji vir me berê xwe da Çapakçûra şewitî. Mala ku em lê diman pencerê û berbana wê li newala Çewlikê dimeyzand. Runiştina vir gelekî xweşbu. Vexwartina çay li vir gelekî xweşbu lê çay ne ti çaybu ji ber ku çaya Tirkîbu. Çewlik pirranî Dimilîne le li vir jî Tirkî bi rewace.

‘çipkim ê dî qewî kesade bazar
nîne ji qumaşê me re xerîdar.’

Ti deverê ku bala me bikşênê û em lê bigerin tunebû li Çewlikê. Danê êvarî li parka çandê runiştin.

10.08.2008

Piştî firavîne me berê xwe da Xarputê. Êvarî gihiştin Xarputê. Bi şev li nav bajar geran.

11.08.2008

Piştî taştê em çune Xarputa kevin. Li vir geran. Li mizgeftê dîrokî geran. Duvre em çune serê kelêhe. Li kelehê geran. Piştî gera kelehê em daketin xwarê, li bexçekî li ber kelehê me behna xwe berda. Herçiqas çaya me ya Tirkî be jî, ji westandinê û behnçiqandinê me qadeh li ser qadehê çay vexwar. Duvre em hatin nav Xarputê. Gelê Xarputê bi tevahî xwe ji Kurdî hilweşandine. Ti kesî ku li Kurdî xwedî derkevê tunine. Jiyan li vir bi awayekî fermî dimeşê. Her tişt li gor zagonan bikartê. Gel ji Tirkbuna xwe razîye. Xweşîyekê Xarput ewê ku her dever şîne. Li vir li ser daxwaza hevalên min em çune nava nexweşxana dîna geran. Duvre em hatin ji bo Meletî me xwe amadekir. Ber êvarî em ketin ser rêya Meletî. Bi şev gihaştin Meletî. Hevalê me Elî em li nav bajar gerandin. Tiştê li parqa têne firoştin gelekî buhane. Heta niha tiştê di gerame de bajarê herî buha Xarput û Meletîye. Li Meletîye li parqekê qedehek çay bi yek û niv lîrayîbu. Li deverê dî ya en buha bi pençer quruşîbu.

12.08.2008

Ji Meletî me berê xwe da Meletîya Kevin ku je re tê gotin Battal Qazî. Ev der ana navçeye. Navçeyeke jevbelave. Kurdên ku ji dora Semsur û navçeye ve hatibun bicehbubun. Kesên ku ji Semsurê hatibun bi Kurdî dipeyîvîn lê niştecihê vir bi Tirkî dipeyîvîn. Li vir çune Kerwanxanê lê ji bo ku di restorasyonêde bu em neketine navê. Me berê xwe mizgefta mezin. Mizgeft ji serî heta binî berhemeke dîrokîye ku buye mohr li vir. Xemlê le hatine kirin balkeşbun. Surên li dora bajar hatibun hilweşandin. Li vir tiştêkî ku bala me kişand hebu. Ev jî di mihraba mizgefte de ala Tirkî daleqandinîbu. Ji vir me berê xwe da Meletya. Li Meletya li nav bajar geran. Li bazarê geran. Duvre me berê xwe da Meydana Kernek. Li mizgefta nava bajar de jî ala Tirkî di minberê de daliqandinîbu. Ji nav çiyayê Beg aveke cemidî dinav bajar re derbasdibu. Mîna qeşabu. Li vir park û çayxane hebun. Hewa vê pir xweş û hînikbu. Meletî jî şînkayîbu. Gelê vir jî bi Tirkî dipeyîvê û çaya wa jî ya Tirkîye.

13.08.2008

Serê sibehê bi trêne me berê xwe da Amedê. Seat dudo û nîva em gihiştin Amedê. Di rê de gelek dîmenen xweş û sirûştî hebun. Trêne bi hedî tevgerdikir. Bi rastî ji hedîbuna em gelekî acizbun. Li Amedê danê êvarî em çune mizgefta Hezretî Sileman. Berîya em herin li bakurê mizgefte wargeha ku berîya niha di destê leşkerîyedebe em çûn lê bigerin. Li vir girtîgeh hebu. Mizgefteken navê wê nedîyar jî hebû. Hemû di restorasyonedebun. Ji surê Amedê çemê Dijle xuyadikir lê ava wê gelekî hindikbu. Li hemberê Dijle ê dî Zaningeha Dijle xuyadikir. Êvarî em çune kunefê bixwin.

Duvre kek Mistefa xatir bi me xwest û çu mala xwe. Ez û kek Ehmed mane bi serê xwe. Li Amedê çaya kaçax heye lê zimanê bazarê Tirkîye. Gelek mirov dema diçim Amedê li hember ve rewşa çewt matmayî dibin. Li gor kesên ku cara yekem tene Amedê, di hişê wa de her kes bi Kurdî diaxive. Lê dema dibînin herkes bi Tirkî diaxivê şuşa xeyalê wa dişkê.

14.08.2008

Serê sibehê bi trênê ez û Ehmed me berê xwe da Elihê. Dinava du seata de em gihiştin Elihê. Li vir ji Ehmed veqetîyam. Bi vî awayî ez tenê mam.

15-16.08.2008

Li Elihê hem geram û hem hevalên xwe re hevdîtin pêkanîn. Ji germa hew hedana min hat. Ji mecburî li vir dimam.

17.08.2008

Ji Elihê hatim Nisêbîna Rengîn. Bi awayekî westayî û ji halketî. Lê di vê gerê de hînî gelek tişta bum. A rast ev der jî gelekî germe. Ji germa mirov nikarê ji nivro heta danê êvarî derkevê derve. Lê li vir Kurdî û çaya kaçax birewace û hê gel bi zimanê xwe, bi Kurdî diaxivê. Dema ez hatim Nisêbînê têgihiştim ku ez li welatêki Kurdim. Bi va kul, keder, şahî, kefxweşîya gera mi ya havîna sala 2008a bi destura Xwedê bi sax û selamet bi dawîbu. Heta gereke dî bimenin di xêr û xweşîye de.

Çend raman li ser gerê

1- Asimilasyona ku rejîma xedar bikartêne li gelek welatê Kurda bi serketîye. Li Amed, Meletî, Xarput, Çewlik, Muş, Tatwan, Bidlîs û Elih zimanê bazarê buye Tirkî. Li gor zanîna civaknasîye zimanê bazarê zimanê mirovên wî welatî didê nîşandan.

2- Rejîma xedar dest avetîya mezheba Kurda jî. Li gor dîrokê gelê Kurd bi pirranî ji mezheba Şafiye. Lê gelê Meletî û Xarput li ser şopa mezhaba Hanefî dimeşin.

3- Ji bo ku dîroka Kurdistanê wundabikin li ser hemû berhemên dîrokî bi navê restorasyon dileyîzin. Berhemên dîrokî û nivîsê wa wundadikin. Di kolanên arkelojîkde tiştê heja dibin muzeyê Enqere, Stanbolê.

4- Rêyen trenê ne ji bo xêra Kurda çêkirine. Ev rêyen trenê ji bo ku hebunen serzemîn û binzemin bikşenin rojava Tirkî ev rê avakirine.

5- Li hemu bajarê Kurda deverê herî girîng û bilind ala Tirkî lê daleqandine.

6- Li hemu bajarê Kurda deverê herî xweş girîng warên leşkerî lê avakirine.

7- Ji Nisêbîn heta Elihê bihayê rê 12, ji Elihê heta Bidlîsê 10, ji Bidlîsê heta Tatwanê 2, ji Tatwanê heta Muşê 10, ji Muşê heta Solxanê 6, ji Solxanê heta Çewlikê 6, ji Çewlikê heta Xarputê 15, ji Xarputê heta Meletî 8 lîrabu. Ji Meletî heta Amedê bi trenê 6, ji Amedê heta Elihê bi trenê 2 lirabu.

Dîsa bi Ehmedê Xanî dawîbikim gotinen xwe;
'çipkim qewî kesade bazar
nîne qumaşî re xerîdar.'

BÎHAR¹

Dilemin bi tîtina te bu dîn û har
Zivistan çu vaye hat bihar
Dar û çiya bejna xwe xemilandin
Kulilkê jiyana min behn barandin

Bi gulekê nabê bihar
Bi gotinekê nayê yar
Bi sosin û nergiza reng reng
Li cîhanê evîna min bu bideng

Bihar tu çiqas xweş û delalî
Wek ava zezem pîr zelalî
Gul vedibin bi renga xwînê
Hiş ji serê min diçê bi vê evînê

Yar bi bejn û bal û gerdenîye
Ronîdikê dilê min ji tenîyê
Bayê bihare min serxweş dikê
Dîtina evînê birîne min derman dikê.

---

1 Nûbihar 107, 27.05.2008

Destana Azadî¹

Her çar alî bi mij
Dem dinav reştarîyede
Ewren reş li her derê hunandîbun
Ji kengîve em dinav zivistanê de
Em hilweşîn, em hatin kuştin
Dinav xwînê de man
Zordarî saltanata xwe avadikir
Agirê azadîye roj bi roj ditemirî
Hewar bilind dibun li hemu kemîna
Wek diçûn dawetê merxas diçûn
Merxasa li hember mirine qîrdidan

Û di reşayîya şevê de
Roj hilat li ser serê me
Ya Reb! Ev çi mizgînîyeke mezinbu
Ev çi rizgarîyeke mezinbu
Ey ewren reş! Hilenin
Ey agire azadî! Pêkev
Eva hiltê azadîye, rizgarîye

Ji vir pê de dinya bibhizê dengê me
Binvisênê destana me
Tutî stranen me bejin
Hilweşe ey saltanata zalima
Berbê avabikê serxwebuna gela

Ey ala ku bi sala li benda bayê xwe
Vaye hat ev bayê ku tu li benda veye
Rabe, hilkişe asîmane şîn
Rabe, dengvede li cihanê bi azadî.

Zehra¹

- ji gulên ku her bahar di vebîn ra -

Heyv di şeva tavaheyvê de,
Wek ku tarîtiyê biqelîşenê tijî bi serhildan e.
Nûçeyên mirine belavbune li her derê,
Di dema wundahîya sterka ronîkar de.

---

1 Nûbihar 111, 15 Nîsan 2010

Tu çuyî Zehra,
Tu gihaştî evîna xwe,
Ê dî dinya bibe mayin, bitaqê çi fêde.
Tu ruye nemirî ê hemu mirîya,
Tu xwedî nura îmanê,
Tu bi tenê hiştin mîna yusif di bîre korde,
Tu dana şkenceya di zindanan de,
Te hezkir bi evineke mezin,
Dema ku tu çuyî te em hînî rûmeta jiyane kirin.

Tu çuyî Zehra,
Li pey te hezar dilê bi hêvî barkirî,
Di dila de ji bo te dua.
Tu çuyî, bê min di kûrahîya tenetîyê de,
Tu çuyî, bê agahî mayî ,
Ji wan nameyên ku min ji tere nivisî.
Her nerîneke te mîna sterkê,
Te ez hînî ronîya sterka şivana kirim,
Te ez hînkirim di kemîna de,
Li hember gulêyan gul dayîn,
Li ber lûlêyên çeka jiyandina hevaltîyê,
Te em hînî ken kirin li ser rêya mirinê de.

Zehra, tu hêvîya malbatên şewitî buy,
Tu xwehdan buy,
Di rêyên koçberîya zordarîyê de ,
Gelekî tu şepirze di buy,
Gelekî tu digirî li ser hêlîna bilbil a werankirî,
Ne jîyan,
Ne dema mirinê,
Tu ji bîramin nebirî,
Lê min sterk û çiya,
Û stran jibirkirin ji dema tu çuyî ve.

Behna te ketiye nav hemû bajara,
Bikevim kîjan kolana girtî,
Ji te dîyarîyek heye.
Dest bidim dilê kîjan dayîkê,
Û ji kîjan demsala talankirî bipirsim te,
Tu dibe hêstir, diherikê ser rûyên min.

Zehra, tu hêvîya dilêminî,
Tu bahoza jiyayana bê bayî,
Li kuderê zarokekî simîtfiroş bibînîm,
Li kuderê rastî,
Boyaxvanekî ku pêlava reşdikê mîna jiyane,
Bê te, tu tê bîra min.

Zehra tu xatuna xewnên xewên kur,
Tu xatuna nerîn nazik a qesra dilê min,
Tu roja min ya ku her sibeh tê hilat,
Tu rû bi nura min a berbangdanê,
Ger demsala xemgînîyê zuwa bikê pelên te,
Tuyê şînbibê dîsa bihara li pey zivistanê de.

Axa reş tu hembezkirî Zehra,
Ê dî fermana mirinê ya min bê,
Ey mirin were!
Di payîzan de min bikuj,
Bo na biharî li ber serê Zehra bibim gulên rengîn.
Ku bê baran bimenê axa me,
Bi xwehdana mirovên welatên xwe,
Bi hestirên dayîkên ê bi adan emê vebin,
Her bihar, di roja newrozê de.

Ji Kanîyê Çend Qurt Av¹

- Carna tiştin têne sere însan, însan bi wan tiştê dikevê rêyen nebaş û rêyên şaş. Sebir daneyeke Xwedê ye ji mirovên hişmend re. Di xuyanîyede tiştên tîn serê mirov dibê ku xerabbin lê di paşîya wan de dibê ku xweşî hebê. Dîtina mirov bi sinor e. Ji ber vênaye ku pêşeroja xwe rind nabînê. 19.10.2004

- Ketim rêyeke dûvdirej. Di ser rêya min de gelek pirsgirêk hene. Ji xwe jiyaneke bê pirsgirêk tûneye.

Armanc êwe ku mirov karibê van pirsgirêka ji meydane rakê. Ez ketim pey razê jiyânê. Çiqas ez pêde çûm rê û şaxê rê liber min zêdebûn. Min xwe avête derya zanistê. Çiqas çûm kûrahîya deryaya zanist wulqasî li ber min ferehbû. Biqasî bêhna xwe ketim bin avê. Derya kûr, rê dirêj, temen kin, xwestek û daxwaz pir, jiyân bi derd û jan, wext pir dereng û nizanim çibikim. Ji bo razên jiyânên ferbibim min berê xwe da xwendinê û gerê.

Piştî ku gelek sal derbasbûn, min fam kir ku hînbûna jiyânê li ser xwendin û gerêye. Xwendin alîyê insan ê manewî, ger rexê maddî geşdikê.

Di xwendinê de rêya min le şopan;

---

¹ Nûbihar 114, 26.08.2005

Pêşî pirtûka diket destê min de min dixwend. Ku ez ferî xwendinebûm min bere xwe da qlasîk e Tirkî. Pişt re qlasîk e dinye xwendin. Min cûdayî nexist nav pirtûka de. Min xwend heta ji xwendine têrbûm. Le çiqasî min dixwend hê behtir eşqa xwendinê li min zêdedibû. Hatim dereceyekê ku pirtûkên min dixwendin ti fêda wan ji min re çênedibû. Wê demê ez pirtûkên cûda geram. Pirtûkên ê roman, ê helbest, ê çirok, ê ramani, ê hunerî, ê çandî, ê diroki, ê mîtolojî ez hêw têr kirim. Le ez ji gera xwe nevegeram. Gerîyam heta ez gihiştim armanca xwe. Pirtûke min dîtî û zaniştî û tesawufbûn. Dema min xwendin, min famkir ku ji bo xwendina wan ez gelekî dereng mame. Lê yek ji kudera xisarê vegeê kar e. Ez jî vegeêyam. Û min bere xwe da wan pirtûkên bêhempa. Ew pirtûk ji min re bûn derya, bûn rê, bûn kanî. 24.10.2004

- Her dem; xwedî jiyaneke xwe, xwedî zimanekî xwe, xwedî zanîyeke xwe, xwedî toreyeke xweye... 24.10.2004

- Hemû tişt hatîye gotin. Ya ez dikim li gor dema xwe cilên dema xwe li heman ramana dikim. 24.10.2004

- Ji bo ferbûna ziman dibê mirov hîni hevokan bibê. Bi hînbûna bêjeyan ziman naye ferkirin.
31.05.2005

- Ji yana mirov dibê roj bi roj pêşde herê. Hişê mirov gav bi gav dibe fereh û kûr bibê. Zanîn û têgihiştina jiyane bi nerîneke kûr û fereh çêdibê. Rastîyek heye ku naye windakirin. Bi bihurandina temen re mirov têdigihijê ku di jiyane de gelek derû hene. 09.05.2005

- Heta niha min gelek çewtî û xeletî kirine. Îsal bi awayekî vala derbasbû. Min tiştêk ji jiyana xwe femnekir. Li gor bawerîya min dem zû derbasbû. Sedemeke wê çêdibe ku ji serdema ragihandinebê. Biqasî pêşketinîya teknîkî û ragihandinî jiyana mirov jî zû diherikê. Lê heya mirov jê nîne.

- Piştî ku mirov hate afirandin roj bi roj şaristanî pêşket. Ku şaristanî gihaşte asta herî bilind ê di roj bi roj paşde diçê. Ev bûyer heta roja qiyametê yê bidomê. 31.05.2005

- Aramî ne di bêdengîyê û di tenetîyêde ye.
Aramî; dema ku dile mirov rehetbê çêdibê. 06.06.2005

- Ji bo tenduristîyê; hindik razan, hindik xwarin, bi ava cemidî serşuştin, tevgerandina bedenê. 18.07.2005

- Pêşî mirovan perwerdeyî xwendinê bikin. Duvre pirtûkan bi wana bidine xwendin. 26.08.2005

- Zewac destpêkek e nû û zayîneke nûye. 26.08.2005

- Zilm û zordarî ji kudere û ji kê ve wêrê ez li hemberê wê me. Lê ez dixwazim hemû kes ji gele xwe hezbikê û ji bo gele xwe bixebitê. Lê dibê di vê xebata xwe de gelên dî piçûk nebînê û ti gel a bindestnekê û wana ji xwe re kole nebînê. 31.05.2005

- Can tu car namirê, ya ku dimirê laş e. Gihiştina can bi gihiştina laş ve giredaye. Ya ku çêdibê, digihejê û dimirê beden e. Can girêdayê bedenêye. Heta beden jîndarbê can di bedenêde tevgerdikê. 12.06.2005

- Ev çend rojin ku li mirovan û li dinyê temaşa dikim. Min dît mirovên ku xwe pêşdixin her roj xwe nûjendikin. Ez di cihê xwe de dijmêrim. Min dît mirovên ku xwe li ber bayê beradayîyê/ sefahatê berdane roj bi roj paşdikevin. Ji rûmeta mirovahîyê dûrdikevin.

Min çiqas li mirovan temaşekir wulqasî têgihiştim ku ez gelekî li paş mame. Gellek kêmasîyen min hene. Lê belê ji teralîye û ji bixwernedîtiye ez ti karî û ti xebatê nakim. Temenê min hê di dema xwe avakirinêdeye. Lê ez bi çavekî gihaştî li xwe meyzedikim. Ev çewtiyeke mezine. Îro min biryara ferbûna zimanê Îngîlîzî daye. Bi destura Xwedê ezê vê biryara xwe bi dawî bînim. Hem dibê ez xwe li hemberî astengên jîyanê bi alavên hunerê jî xwe xemilênim. 05.06.2005

- Ji nû ve têtgiştîm ku hemû kes çî bikê ji bo xwe dikê. Ji bo rûmeta xwe dikê, ji bo ku rastiya xwe derxê meydanê tekoşînê didomenê. 06.06.2005

- Heta îsal min hemû nivîsên xwe bi Tirkî dinivîsîn. Ji bo wena nivîsandina min a bi Tirkî pêşketîbû. Hem ramanên min jî qulibubû ser Tirkî. Lê ana bi zimanê xwe dinivîsim. 21.05.2005

- Heta niha gelek zaroken dewlemend bi navê hişmendtir (deha/dahî) bi me dane naskirin. Birastî hişmendîya va ne ji wan tê. Ji derfeten wan tê. Di nav civakên xîzan de gellek zarokên hişmend hene lê ji bo ku derfet di destê wan de tûnene zanîne wa dernakevê meydanê. 21.05.2005

- Li gundekî ku rêya wî ji bo ragihandinê hesanbê, av û kehrîbara wî hebê, û iklîma wî başbê, li cihekî xweş xanîkî avabike. Dinav hewşa wî de hawizekî avake, dora hawiz bi dara şînbike. Û bi keve xêra Xwedê de. 09.07.2005

- Ji bo aborîyê li welatekî ku xanî lê erzanbê xanîyekî bikre. Dibê ku rojekê rewş werê guhartin û ew dever pêşde herê. Bi vî awayî bi hindik diravî gellek tişt bi destdikevin.

Ji Çanda Kurdî Hin Navên Li Ber Windabûnê¹

Çand malê gel e. Bi qasî kurahiya çanda xwe mirov dibin netew. Rastiyeke jiyânê ye ku çand, li gor dem û waran tê guhertin. Mirov heta bejeyekê avadike an sazdikeye gelek dem dibihurin. Her bêjeyek berhema mêjyeyekî giran e. Bi pêşketina zanistê mirov roj bi roj bêjeyên xwe yên kevin jibîrdikin. Ev di navbera dîrok û jiyana rojanê de tengasiyê derdixe. Ango nifşê nû ji berhemên bav û kalên xwe tiştêkî fêr nakin. Ev di dîroka netewan de dibe xeleya wînda.

Gelek bejeyên kurda hene ku li ber windabûnê ne. Her alav an torekeye nû ku derdikevê ji bo ku bi navkin li navên nû digerin. Zimanekî çêkirî avadikin. Ev zimanê çêkirî zimanekî bi zorê ye ne ku zimanekî siruştî ye. Ev rastiya jiyânê divê neyê jibîrkirin. Li gora dema alavên ku mirov bikartînin tene guhartin. Her alava nû li gora ku karê dibîne divê bê binavkirin. Bi vî awayî dewlemendiya ziman wînda nabe.

Ferhengszazî di jiyana netewan an mirovan de cihêkî gelek girîng digire. Ji ber vîna ye ku netewên bê ferheng li ber windabûnê ne. Bi vî armancê, min hin bêjeyên ku li ber windabûnê ne ji devê dê, bav, bira û xwişkên xwe girtin û nivîsîn. Ez hêvîdar im ku bêjeyên di ferhengan de cih negirtine ji îro pê ve di ferhengên Kurdî de cih bigirin.

Navên lîstikên me

Şûpelik
Heramê Qurçê
Xar
Qaqilkê Reşko
Kerko Kerko Kê Tu Ajotî
Hingulîsk
Perê Dîwara
Leşker û Qaçax
Derbik
Kerkê Dirêj
Pîp
Qışto
Qaluç
Xwişk
Benkê Xalo
Qoncalik
Heftik
Sîtîlk
Pîra Mast
Qafik
Gur û Mirîşk
Xwişka Fileha
Kab
Çavgirtînk

Alavên kevneşopiyên me

Destar
Tenûr
Cirn û Mîrkut
Êtûn
Tifik
Gindor
Teşî
Kurtan
Arzêl
Kolik
Kaloka Şe'ra (şîira)

Navên giyayê me

Kereng
Gurîz
Surim
Parpar
Xerdel
Gezgezk
Tolik
Şoqil
Kardî
Qifal
Pişkulk
Şinêrek
Tûzik
Kelbêş
Sersîpîk
Strîzerk

Çend kevneşopiyên dawetên me

Darikê Zavê
Sevilkê Bûkê
Pişt Dêrî
Ser Sebat
Revandina Şekala Bûkê
Revandina Desmalka Zavê
Ser Doşek
Rê Girtin
Cirît
Kahrê Aziba
Mewlid
Hine
Zerfa Pera
Xelatkirina Bûk û Zavê
Ser Sibahiya Bûkê

Alavên cot

Halet

Gêsin

Şira

Bosta

Mijane

Nîr

Umbûr

Bermilk

Misas

Di Çanda Kurdî De Dawet¹

Çend Gotin

Dawet beşeke gelekî girînge ji beşên çanda gelan. Ji ber ku dawet destpêka avakirina malbatake nûye di hemû çandê cîhanê de cihekî girîng digrin. Dawet rengên netevane. Ji ber vena ye ku bi hezaran salaye dawetên gelê me li cîhanê dengvedane. Bi listikên xwe, bi edetên xwe, bi kevneşopîyên xwe, bi stranên xwe, bi cil û bergên xwe dawetên kurda di çanda cîhanê de cihekî rengîn ji xwe re girtîye.

Lê mixabin roj bi roj ev rengên kurdî ji nav dawetên me dirabin. Li kem devera dawetên ku behna kurdî ji wa tê mane. Li bajarên kurda ti cûdatî dinavbera dawetên cîran de an dawetên ewropîyan û ê kurda nemane. Dawetên ana li salonên daweta çêdibin. Bûk û zavê dixine mîna qeşmera. Ew giraniya bûk û zavê ji rûyen wa hatiye avetin. Ji bedela govendên me dansên bîyanî ji xwe re xistine edet. Dema ku mirov ji dûr ve li dawete kurdê îro temaşe dikê ti rengê kurd û kurdîstanî nabînê. Ne stran stranên kurdîne ne cil û berg ê kurdîne ne listik ê kurdîne...

Di vê lêkolînê de min xwest ez dawetên bi rengê kurdîstanî bi we bidim naskirin. Min nexwest ev çanda rengîn wundabibê. Ez dizanim tiştê hate nivîsandin nayê wundakirin. Bi vê armancê min ev nivîs nivîsand. Di serî de ji bo alîkariye ji dayîka xwe Latîfa re duvre jî ji xaltîka xwe Asya re spasîyên xwe pêşkeşdikim.

Hin Edetên Dawetên Me

Darikê Zavê: Dareke bi gelek şax û bi şekir û bi xirxirka xemilandî. Dema ku bûk gihaşte mala zavê, darikê zavê li serê banekî dihilweşandin. Ew şekir û xirxirkê ku hilweşîyan bi çoşeke mezin didan hev.

Sevîlkê Bûkê: Nava sevîlk bi şekir û bi perê hûr tijidikirin. Dema ku bûk gihaşte mala zavê li ber pîye bûkê dişkandin. Zarokan xwe davetin şekir û pera.

Pîşt Dêrî: Dema ku bûkê ji malbavan derdixin ji rexê nasê bûkêve derî digrin. Ji ber ku derî vekin ji zava diravan dixwazin. Heta zava pera nedê derî lê venakin.

Sersebet: Dema ku rihalê bûkê dibin mala zavê, mirovek li ser sebeta bûkê dirûnê û ji barkêşa diravan dixwazê. Heta dirava bidest nexin nahêlin ku sebeta bûkê ji cihê wê we rê rakirin.

Şakala (Pêlav) Bûkê (ji bo ku bidin zavê): Ji bo xelat ji zava bistenin pêlava bûkê dibin ji zavê rê. Zava jî ji bedela pêlava bûkê xelatekê didê kesê ku pêlav anîye.

Desmalka Zavê (ji bo ku bidin bûkê): Ji bo xelat ji bûkê bistenin desmalka zavê dibin ji bûkê re. Bûk jî ji bedela desmalka zavê xelatekê didê kesê ku desmalk anîye.

Serdoşek: Xelata ku didin kesên ku doşeka bûk û zavê dirûtîye.

Kevneşopîyên Dawetan

- Cirîd
- Kahrê Aziba
- Mewlûd
- Hinakirina destên bûk û zavê
- Li ber piye bûkê şikandina qedeha
- Dema ku bûk ji mala bavê xwe derdikevê ji hêla bav an birayê wê ve qurdelaya sor sê cara li bejna bûkê tê girêdan û tê vekirin. Cara dawî giredayî dimênê.
- Rêgirtin ji rexê zarokan ve ji bo siwarêyan bûk û zavê
- Zerfa Dirava
- Belavkirina hinê li keçika
- Xelatkirina bûk û zavê
- Sersibehîya bûkê

Listikên Dawetan

Delîlo
Govend
Hurîzî
Sêgavî
Çargavî
Milanî
Çelpik
Şêxanî
Bagîyê
Şemamê
Bablêkan
Şêrîzdîn
Stranên Dawetên Me

Stranên Dawetên Me

Kî Zava Kî Zava¹

Zerî zavana lo zerî zavana
Wey (navê zavê) zavaye lo (navê zavê) zavaye
Zavakê şêrîn birane wey zavakê şêrîn birane

Ne bêje min nabe wey lo (navê zavê) ne bêje min nabe
Sehê naçê tavê wey sehê naçê tavê
Reşkula mala bavê wey reşkula mala bavê
(nave bavê zavê) xelat e wey (nave bavê zavê) xelat e
Şev reş e neçe civatê lo (navê zavê) şev reş e neçe civatê

Kî zava kî zava (navê zavê) bejin zirave
Kî bûke kî bûke (navê bûkê) hine li neynûke
Kî berbûlî kî berbûlî (navê xwişka zavê) di cîde werbê
Kî xêlî kî xêlî (navê biraye zavê) tifing bi têlî
Kî nanpej kî nanpej (navekî nêzikî zavê) tilî dirêj
Kî firaxşo kî firaxşo (navê keçikekê) çenk dirêj
Kî cilşo kî cilşo (navê keçikekê) dest şûnik

---

¹ Ev stran li ser bûk û zavê tê gotin Ev stran bi awaye ku lihev vegezenin tê gotin. Stranbêj rêz bi rêz dibêjê duvre gohdervan dubare dikin. Bi çêlpika forma wê tê girtin.

Kekêmino Zava¹

Şam û Heleb, Diyarbekir kekêmino zava
Şam û Heleb, Diyarbekir ser xêrê bê zava
Min bazara bedlête kir kekêmino zava
Min bazara bedlête kir ser xêrê bê zava
Min jibîrkir ûtî nekir kekêmino zava
Min jibîrkir ûtî nekir ser xêrê bê zava

Şam û Heleb, Diyarbekir kekêmino zava
Şam û Heleb, Diyarbekir ser xêrê bê zava
Min bazara qundira te kir kekêmino zava
Min bazara qundira te kir ser xêrê bê zava
Min jibîrkir boyax nekir kekêmino zava
Min jibîrkir boyax nekir ser xêrê bê zava

Şam û Heleb, Diyarbekir kekêmino zava
Şam û Heleb, Diyarbekir ser xêrê bê zava
Min bazara hamawîya te kir kekêmino zava
Min bazara hamawîya te kir ser xêrê bê zava
Min jibîrkir reşî nekir kekêmino zava
Min jibîrkir reşî nekir ser xêrê bê zava

Şam û Heleb, Diyarbekir kekêmino zava
Şam û Heleb, Diyarbekir ser xêrê bê zava
Min bazara gomlekê te kir kekêmino zava
Min bazara gomlekê te kir ser xêrê bê zava
Min jibîrkir qulpik nekir kekêmino zava
Min jibîrkir qulpik nekir ser xêrê bê zava

---

¹ Ev stran li ser zavê tê gotin Ev stran bi awaye ku lihev vegerenin tê gotin. Stranbêj rêz bi rêz dibejê divre gohdervan dubare dikin. Bi çêlpika forma wê tê girtin.

Hine¹

Hine hine sed û di cara hine
Hinê di teştêkin
Destê bûk û zavêkin
Hine ji hina musilê
Anîn bi elba hasilê
Lêkin destê sorgulê

---

1 Ev stran li ser bûk û zavê tê gotin Ev stran bi awaye ku lihev
vegerenin tê gotin. Stranbêj rêz bi rêz dibejê duvre gohdervan
dubare dikin. Bi çêlpika forma wê tê girtin.

Xerîbîyê¹

Xerîb xerîbîyê
Çola Bişerîyê
Xwelî li serê te zêriyê

Xerîbka Xwedê me
Dara devê rê me
Hesreta mala bavê me

Xerîb here were
Çêke tayij û bere
Taştê bixwe dîse here

Xerîb çûye dara
Li xerîb bûya evara
Werîs lê biwa mara

Xerîbka azmana
Sabunka gizwana
Li ser serê gundî û cîrana

Xerîb ez bi gorî
Teştâ tijî morî
Xerîb çûya taxa jorî

---

¹ Ev stran li ser bûkê tê gotin. Yek kes dibejê û ê dîn bi çelpika ritma wê digrin.

Ev çend rojin ku li mirovan
û li dinyê temaşa dikim. Min dît
mirovên ku xwe pêşdixin her roj
xwe nûjendikin. Ez di cihê xwe
de dijmêrim. Min dît mirovên ku
xwe li ber bayê beradayîyê/sefahatê
berdane roj bi roj paşdikevin. Ji
rûmeta mirovahîyê dûrdikevin.

Min çiqas li mirovan
temaşekir wulqasî têgihiştim
ku ez gelekî li paş mame. Gellek
kêmasîyen min hene. Lê belê ji
teralîye û ji bixwernedîtîye ez ti karî
û ti xebatê nakim. Temenê min hê
di dema xwe avakirinêdeye. Lê ez bi
çavekî gihastî li xwe meyzedikim. Ev
çewtiyeke mezine. Îro min biryara
ferbûna zimanê Îngîlîzî daye. Bi
destura Xwedê ezê vê biryara xwe
bi dawî bînim. Hem dibê ez xwe li
hemberî astengên jiyane bi alavên
hunerê jî xwe xemilênim.

05.06.2005

WEŞANÊN
ZANÎNGEH